

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDE Avdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Stockholms universitet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska
Samlat omdöme: Hög kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>Personalen inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) är huvudsakligen tillsvidareanställd och en majoritet har lärarutbildning, varav en hög andel med ämneslärarexamen och högskolepedagogisk utbildning. Andelen disputerade är tillfredsställande. För professionsrelevant kompetens svarar adjungerade adjunkter. Även för inriktningen svenska motsvarar det totala antalet verksamma lärare kravet på vetenskaplig kompetens, och adjunkter har anställts för att förstärka professionsrelevansen. Institutionerna har strategiska kompetensförsörjningsplaner som omfattar svensklärarutbildningens behov. Flera rekryteringar har under senare tid varit direkt inriktade mot arbetsuppgifter inom undervisning i svensklärarutbildning och forskning som är relevant för skolämnet svenska.</p> <p>Lärosätet säkerställer att utbildningsmiljön bottnar i både professionskunnande och forskning med innehållslig bredd, i form av flera utbildningsvetenskapligt inriktade forskningsmiljöer fördelade på olika institutioner samt en nationell forskarskola för lärarutbildare inriktad mot flerspråkighet. Svensklärarutbildningen är förlagd till vetenskapligt starka institutioner med omfattande utbildningsuppdrag och forskning som är relevant för yrkesutövningen, till exempel inom forskningsområdet svenska med didaktisk inriktning. Lärosätet arrangerar nationella och internationella konferenser, och forskningsresultat redovisas i olika slags publikationer som används i utbildningen, vilket förstärker sambanden mellan forskning och utbildning. Lärosätet medverkar dessutom i flera projekt som rör kompetensutveckling av lärare, i samverkan med skolhuvudmän. Lärare inom utbildningen medverkar också som experter i olika uppdrag för myndigheter såsom Skolverket. Det finns dock en arbetsdelning, där vetenskaplig kompetens inom språkvetenskap och litteraturvetenskap framstår som åtskild från språkdidaktik och litteraturredidaktik. Utbildningsmiljön framstår på så sätt som disciplinärt och ämnesdidaktiskt splittrad, och det finns en risk för att studenterna också kommer att undervisa gymnasieskolans svenskämne som tudelat.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. I utbildningen ingår redan från start kurser som är inriktade mot dels språkvetenskapliga och</p>

dels litteraturvetenskapliga ämnesområden som är relevanta för yrkesutövningen. Genom att studenterna väljer litteraturvetenskaplig eller språkvetenskaplig fördjupning under senare delen av utbildningen kan de få fördjupade kunskaper ett av ämnesområdena. Lärandeaktiviteter följs upp genom varierande examinationsformer. Lärosätet arbetar också med att vidareutveckla examinationsformer.

Målet gällande vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna möter kvantitativa och kvalitativa metoder för datainsamling i kurserna. I utbildningen ingår även kurser som är inriktade mot kravet på vetenskapligt förhållningssätt och frågan om betydelsen av beprövad erfarenhet på både allmän vetenskapsteoretisk nivå och ämnesspecifik nivå. På så sätt har studenterna möjlighet att utveckla sin akademiska litteracitet i förhållande till yrkesutövningen. Måluppfyllelsen säkerställs genom lärandeaktiviteter och examinationer i kombination med det självständiga arbetet på avancerad nivå. Kvalitativa metoder dominerar i de självständiga arbetena, även om kvantitativa metoder behandlas främst inom språkvetenskap. Lärosätet arbetar för att förstärka den metodologiska pluralismen. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen avhandlas i kurserna inom UVK, ämnesdidaktiska kurser och i anslutning till verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Bedömggruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inom UVK men säkerställs inte i inriktningen svenska. I UVK tränat studenterna på att identifiera didaktiska och ämnesdidaktiska forskningsproblem och hur detta kan kopplas till konkret undervisning. I VFU-kursen ska studenterna till exempel självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämnes- och ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper. Studenterna får arbeta praktiskt med lektionsplaneringar som vilar på vetenskaplig grund vilket bedömggruppen ser som positivt. Det är också positivt att studenterna kontinuerligt tillvaratar relevant och aktuell litteraturvetenskaplig och språkvetenskaplig forskning som är relevant för yrkesutövningen. Men eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK anser bedömggruppen att det blir otydligt hur svenskläro-utbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturdidaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Sammantaget anser bedömggruppen att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer som möjliggör måluppfyllelse. Dock blir progressionen otydlig, och bedömggruppen ser flera svagheter i utbildningen som tillsammans tyder på att måluppfyllelsen inte säkerställs.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls genom progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studenternas ämnesdidaktiska kurser. Lärosätet redovisar en variation i examinationsformer. Studenterna får arbeta med konkreta elevuppgifter till exempel att studenterna får träna på hur olika moment utförs i klassrummet samt utforma och kritiska granska lektionsupplägg och lektionsplaneringar. I utbildningen ingår därmed lärandeaktiviteter med tillhörande examinationer i syfte att utveckla studenternas förmågor samtidigt som dessa transformerade kan användas i den egna yrkesutövningen. VFU har placerats i terminer där enbart kurser i UVK ingår, men ett sådant upplägg kan hindra förbindelserna mellan didaktik och ämnesdidaktik. Etablerad handledarutbildning, ett nytt VFU-avtal och pågående utvecklingsarbete skapar dock förutsättningar för stärkta förbindelser mellan lärandeaktiviteter och examinationer i högskoleförlagd utbildning och bedömningen av studentens prestationer inom VFU.

Bedömargruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls inom UVK men säkerställs inte inom inriktningen svenska. Bedömargruppen anser att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer som möjliggör måluppfyllelse, framför allt i UVK och VFU. Studenten ska anknyta till olika professioner i skolan, i synnerhet specialpedagoger. Vidare handlar det om villkor för lärande, ledarskap i klassrummet, olika diagnoser och hur man kan förhålla sig till elevers skiftande behov och förutsättningar, mångkulturalitet, särbegåvning, flerspråkighet och gruppkonstellationsfrågor i undervisningen. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att i det fortsatta utvecklingsarbetet tydliggöra UVK som huvudområde utifrån det vidgade lärarpuppdraget, som omfattar exempelvis mentorskap, ledarskap och konflikthantering, och hur detta relaterar till kärnpuppdraget undervisning. Det finns en progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till de av studentens ämnesdidaktiska kurser som ligger inom UVK. Men eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK blir det tydligt hur svenskläro-utbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturdidaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Samtidigt visar lärosätet i underlagen en medvetenhet, mer på ett allmänt didaktiskt plan, om att utbildningen ska vara inriktad mot varje elevs lärande och utveckling. Progressionen och säkerställandet av måluppfyllelse inom inriktningen svenska blir därmed tydlig för bedömargruppen som rekommenderar lärosätet att se över lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer i tillämpliga kurser.

Målet för bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls genom kursens genomförande och examinationer. Studenterna möter etiska aspekter genom examinerande moment i VFU:n. Bedömargruppen delar lärosätets mening att det är ett utvecklingsområde hur man arbetar med hållbar utveckling.

Lärosätet har en plan för jämställdhetsarbetet och det finns ett utpekat ansvar på olika nivåer att beakta jämställdhetsperspektivet jämte handlingsplaner och rutiner i anslutning till program- och kursplanearbete. Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i UVK-kurserna genom exempelvis historiska perspektiv på könsskillnader samt i moment som belyser identitet och identitetsskapande, normer och värdegrund, likabehandling och diskriminering. Flera olika lärandeaktiviteter och examinationer i svenskläro-utbildningen tyder enligt bedömargruppen på att studenterna förbereds på att beakta och kommunicera jämställdhetsperspektivet i den pedagogiska verksamheten.

Det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på olika nivåer för uppföljning, åtgärder och återkoppling. Övergripande är programrådet som träffas kontinuerligt och diskuterar kvalitets- och utvecklingsbehov i utbildningen. Bedömargruppen ser systematiken och bredden i kvalitetsarbetet som en styrka. Systematiken skapar förutsättningar för empiriskt grundade utvecklingsområden och åtgärder som är direkt relevanta för relationen mellan språkvetenskap och språkdidaktik respektive litteraturvetenskap och litteraturdidaktik liksom sinsemellan dem. Lärosätet har vidtagit åtgärder för att stödja studenterna i att genomföra utbildningen inom planerad studietid, vilket också har resulterat i ökad genomströmning.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Lärosätet har riktlinjer för studentinflytande och studeranderepresentanter bereds plats i olika organ. Studentrepresentanterna är arvoderade. Den programansvariga institutionen arbetar aktivt i samarbete med lärosätets studentkår för att säkra studentmedverkan i formella organ, bland annat ett programråd. Kursvärderingar genomförs på sedvanligt sätt och studenterna har också möjlighet att framföra sina synpunkter mer informellt. Det finns därmed både formella och informella möjligheter för studenterna att lämna synpunkter och delta aktivt för att utveckla utbildningen.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Lärosätet redovisar exempel på samverkan med skolhuvudmän inom VFU, handledarutbildning och i form av utvecklingsprojekt på vetenskaplig grund, som förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv. Bedömargruppen anser att lärosätet har en god samverkan med skolhuvudmän för att genomföra och kvalitetssäkra VFU, och i form av utbildning på forskarnivå för yrkesverksamma lärare. Lärare, främst inriktade mot språkdidaktik, medverkar i uppdragsforskning och i andra uppdrag för att utveckla yrkesverksamma svensklärares undervisning. De generiska förmågor som studenterna utvecklar under svensk lärarutbildningen skapar förutsättningar för yrkesverksamhet inom främst annan utbildning, fritid och kultur.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Av självvärderingen framgår att personalstyrkan omfattar 77 lärare med en kärntrupp av drygt 8–10 lärare i programmet. Dessa utgörs av både universitetsadjunkter och universitetslektorer. Personalen är huvudsakligen tillsvidareanställd och en majoritet har lärarutbildning, varav en hög andel med ämneslärarexamen. Bedömargruppen anser att andelen disputerade i ämnen av relevans för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) är tillfredsställande. Under intervjun framgick att personal med ämnesdidaktisk kompetens ansågs motsvara UVK-områden, och ett exempel var att bedömning som område tog sin utgångspunkt i studenternas aktuella ämnen. För delar som rör exempelvis utbildningshistoria, skolans organisation och samhällsliga villkor samt specialpedagogik undervisar personal inom pedagogik/utbildningsvetenskap. För professionsrelevant kompetens svarar bland annat adjungerade adjunkter och fastanställda adjunkter. Lärosätet uppger även att man har ett system för att se till att studenterna möter lärare från universitetet med samma ämnesinriktning under studenternas verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Lärosätet har även ett antal timanställda lärare som arbetar med trepartssamtalen under VFU-kurserna. Dessa lärare har relevant lärarexamen och lång erfarenhet som VFU-handledare. En styrka är att lärosätet, i samverkan med andra lärosäten i Stockholmsområdet, strävar efter att VFU-handledare ska genomgå en VFU-handledarutbildning, och därför har kraven för detta skärpts i ett nytt samverkansavtal med huvudmännen.

Lärosätet har en planering och systematik via prefekterna för kompetensförsörjning och kompetensutveckling med vetenskaplig och högskolepedagogisk meritering för pedagogiskt adekvat

kompetens. Organisationen har en beredskap att hantera personalbortfall i form av exempelvis tjänstledigheter. Med volymen lärare finns tillfredsställande förutsättningar för kontinuitet och stabilitet.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen beskriver lärosätet en utbildningsmiljö som bottnar i forskning med innehållsrig bredd. Lärosätet ger exempel på flera utbildningsvetenskapligt inriktade forskningsmiljöer fördelade på olika institutioner och en nationell forskarskola för lärarutbildare inriktad mot flerspråkighet. Det finns en forskningsplattform för undervisningsutvecklande ämnesdidaktisk forskning i samarbete med skolhuvudmän i Stockholms stad. Det finns aktiva forskare som är kopplade till utbildningen, och adjungerade adjunkter bidrar med aktuellt yrkeskunnande. I kursplanegrupper och möten i kurs sker granskning för kvalitetssäkring av kurslitteraturen av vetenskapligt och professionsmässigt kompetenta lärare. Författare till kurslitteratur bedriver också undervisning inom programmet, och i kurserna används gästföreläsare som ett berikande inslag. Bedömaregruppen ser det som positivt att studenter erbjuds att medverka på institutionernas högre seminarier och att de bjuds in att lyssna på gästföreläsare och forskare. Utöver adjungerade adjunkter och fastanställda adjunkter säkerställs den professionsinriktade miljön via erfarna VFU-handledare och timanställda yrkesverksamma lärare samt kraven på VFU-handledarutbildning. Bedömaregruppen anser att detta sammantaget säkerställer utbildningsmiljön.

Bedömaregruppen identifierar Medieverkstaden som ett gott exempel och en viktig resurs för studenterna i utbildningsmiljön. Studenterna kan använda och träna nya tekniska och digitala grepp i undervisningen, vilket är gynnsamt ur ett professionsinriktat perspektiv. Professionsrelevansen för studenterna dokumenteras i en obligatorisk digital VFU-portfölj. För undervisande lärare avsätts sökbara medel för egen kompetensutveckling och forskningsmeritering, exempelvis vid vetenskapliga konferenser. Vid sidan om relevant kompetensutveckling satsar lärosätet på "pedagogiska ambassadörer" med uppdrag att bedriva pedagogisk utveckling på sina institutioner. Ambassadörerna bedriver högskolepedagogiska utvecklingsprojekt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Utifrån självvärderingen framgår att mål och innehåll integreras i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och ämnesstudierna, där vetenskapsteori och forskningsmetodik förekommer för professionsinriktad forskning, exempelvis inom ramen för ämnesdidaktiska studier. Kurserna lägger en grund för studenternas examensarbeten. Studenterna möter kvantitativa och kvalitativa metoder för datainsamling i kurserna. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen avhandlas i

UVK-kurser, ämnesdidaktiska kurser och i anslutning till VFU. Upplägget att studenterna examineras på examensmålet i både UVK och VFU har lärosätet utvecklat som ett sätt att stärka möjligheten att diskutera och analysera hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet förhåller sig till varandra genom hela utbildningen. Lärosätet beskriver utmaningen med att studenterna kan uppleva en klyfta mellan å ena sidan ämneskurserna och de mer teoretiska UVK-delarna och å andra sidan VFU och kurserna/delkurserna i ämnesdidaktik. I självvärderingen beskriver lärosätet att dessa frågor diskuteras kontinuerligt i programrådet för att stärka sammanhanget mellan olika delar av programmet. I intervjun klargjorde lärosätet ytterligare att de närmar sig allmänpedagogiska frågor utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv där generella begrepp och teorier tolkas och konkretiseras.

Lärosätet är medvetet om riskerna med att tappa progressionen, och därför är detta en fråga för programrådet. En reflektion från bedömargruppens sida är att studenternas upplevelse av en bristande koppling kan böttna i att UVK inte blir synliggjort som huvudområde. Inramningen riskerar att bidra till ett smalt perspektiv på UVK. Bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att i det fortsatta utvecklingsarbetet tydliggöra UVK som huvudområde utifrån det vidgade läraruppdraget, som omfattar exempelvis mentorskap, ledarskap och konflikthantering, och hur detta relaterar till kärnuppdraget undervisning.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskrivningen av hur lärosätet arbetar mot måluppfyllelse visar att studenterna övas i att koppla samman forskning och praktik. Lärosätet har en genomtänkt integration av mål och innehåll i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och de ämnesdidaktiska delkurserna. Självvärderingen ger flera exempel på förväntade läranderesultat och relationen mellan olika kurser i programmet som gemensamt gör att målet uppfylls. Delar av målet examineras genom bland annat kritisk granskning av den egna och andras lektionsplanering och moment där teori ska ligga till grund för planering. Studenterna tränas i att identifiera didaktiska och ämnesdidaktiska forskningsproblem och hur detta kan kopplas till konkret undervisning. Exempel ges på betygskriterier i ämnesdidaktik för betyg E i skala A–F och på betygskriterier i den avslutande VFU-kursen. I kursen ska studenterna till exempel självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämneskunskaper samt ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper. Lärosätet examinerar föregående kursmål genom dokumentation i VFU-handledarens VFU-rapport och genom skriftliga inlämningsuppgifter i en digital VFU-rapport. Bedömargruppen anser det positivt men rekommenderar lärosätet att utveckla en bredare variation av examinationsformer. Bedömargruppen anser att det är särskilt positivt att studenterna får arbeta praktiskt med lektionsplaneringar som vilar på vetenskaplig grund samt att man förmedlar att professionella lärare ständigt behöver arbeta med kopplingen mellan aktuell forskning och praktik.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och

ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Målet examineras genom lärandemål i UVK-kurser, till exempel att "analysera och problematisera relationen mellan undervisning, lärande och bedömning av elevers kunskapsutveckling med utgångspunkt i ämnesdidaktisk forskning", ämnesdidaktiska kurser och genom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), till exempel att "självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämnes-, ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper". Den praktiska förmågan får särskilt stort utrymme i VFU-kurserna där lärosätet presenterar en tydlig progression mellan tre VFU-kurser som handlar om att studenten successivt ska utveckla en självständighet att planera och leda undervisning. Studenterna får träna på hur olika moment utförs i klassrummet samt utforma och kritiska granska lektionsupplägg och lektionsplaneringar.

Examensmålet uppfylls genom lärandemål i UVK och VFU. VFU förbereds och följs upp med en obligatorisk digital VFU-portfölj. Exempel ges på studieuppgifter och betygskriterier från ämnesdidaktik i UVK och på lärandemål i progression i de tre VFU-kurserna. Lärosätet redovisar hur studenterna examineras i form av seminarier, workshoppar, hemtentamen och individuella muntliga redovisningar.

Bedömargruppen anser det positivt att lärosätet har en bred variation i examinationsformerna. Utbildningen bedöms nå målen, och lärosätet beskriver hur studenterna får arbeta med konkreta elevuppgifter samt hur ämnesdidaktiken integreras med UVK.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Bedömargruppen anser att lärosätet i självvärderingen på ett tillfredsställande sätt redogör för hur lärandemål, aktiviteter som stödjer studenternas lärande och examination hänger ihop i de kurser som kopplas till examensmålet. Studenterna får möjlighet att både före, under och efter VFU öva och reflektera över sina färdigheter och förmågor kopplade till målet. Ett exempel är under VFU2 med målet "självständigt och på ett tydligt och strukturerat sätt leda undervisning utifrån adekvata ämneskunskaper, ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper samt utvärdera styrkor och utvecklingsområden i det egna ledarskapet" samt "i samråd med andra självständigt skriva och motivera en längre ämnesplanering med tydliga mål som är relaterade till ämnesdidaktiska teorier och relevanta nationella styrdokument, samt genomföra och tillsammans med andra utvärdera moment i planeringen mot målen". Den övervägande delen av beskrivningen handlar om en specifik delkurs i specialpedagogik. I kursen genomförs fältstudier där studenterna ska fokusera på elevers skiftande behov och hur lärmiljön kan stödja elevers lärande. Studenterna ska också anknyta till olika professioner i skolan, i synnerhet specialpedagoger. Vidare handlar det om villkor för lärande, ledarskap i klassrummet, olika diagnoser och hur man kan förhålla sig till elevers skiftande behov och förutsättningar, mångkulturalitet, särbegåvning, flerspråkighet och gruppkonstellationsfrågor i undervisningen. Sammantaget ger detta underlag för att lärosätet genom sin beskrivning och sin motivering av progressionen inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studentens ämnesdidaktiska kurser, med aktiva verb och lärandeaktiviteter, uppfyller examensmålet.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningsätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Självvärderingen visar att det finns förutsättningar för måluppfyllelse genom kursens genomförande och examinationer för målet. Lärosätet beskriver utförligt hur man arbetar med vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter och exemplifierar med kursinnehåll, lärandemål och examinerande moment, exempelvis genom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) med etiska aspekter. För VFU anges specifika lärandemål som synliggör både grund för examination och progression mellan de olika kursmålen. Bedömargruppen anser att arbetssättet med juridiska frågor och bedömningar i skolan kombinerat med barns rättigheter och lärares yrkesetik samt arbete med videomaterial är ett styrkeområde och ett gott exempel på hur det går att arbeta med det aktuella examensmålet. I synnerhet framstår uppgifter att bedöma fallstudier och att hantera etiska dilemman som goda exempel.

Bedömargruppen delar lärosätets ståndpunkt att hållbar utveckling bör ses som ett utvecklingsområde. Lärosätet anger i självvärderingen att ett samarbete kommer att inledas med Universitets- och högskolerådets projekt Den globala skolan, där lärarstudenter ska genomföra workshoppar i anslutning till de avslutande VFU-kurserna. I intervjuerna redogjorde lärosätet för de möten som hittills skett samt att utrymme beretts i UVK3 för detta innehåll. Studenterna har däremot ännu inte kunnat beröras av förändringarna, eftersom de läser kursen senare i utbildningen.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Bedömargruppen konstaterar att lärosätet har en plan för jämställdhetsarbetet och det finns ett utpekat ansvar på olika nivåer att beakta jämställdhetsperspektivet jämte handlingsplaner och rutiner i anslutning till program- och kursplanearbetet. Detta säkerställer att målet uppfylls för organisationen. Lärosätet beskriver i självvärderingen sitt övergripande arbete med att institutionerna ska ta hänsyn till jämställdhetsaspekter vid bemanningsplanering, tjänstefördelning och rekrytering av lärare samt att litteraturlistor kontinuerligt ska granskas. Studenterna informeras om jämställdhetsarbetet vid programstart och får information om vem de vänder sig till om detta eller likabehandling på varje ny kurs. Lärosätet är också medvetet om manlig och kvinnlig representation för tryckt och digitalt material om programmet.

Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) genom exempelvis historiska perspektiv på könsskillnader och i moment som belyser identitet och identitetsskapande, normer och värdegrund samt likabehandling och diskriminering.

Jämställdhetsperspektivet kommuniceras vidare i kurser om utbildningens historia, könsperspektiv på retorik och kursen *Sociala relationer i skolan*, där analys av normalitet och avvikelse sett till diskrimineringsgrunderna och värdegrundsarbete är i fokus. Lärosätet ger exempel på hur jämställdhetsperspektivet är en del av studenternas examination. Exempel ges på konstruktiv

länkning i progression och på betygskriterier. Normkritik ingår i examinationer med koppling till diskrimineringsgrunderna. Det finns specifika lärandemål för förmågan att kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv, särskilt förankrat i VFU3. Detta säkerställer att målet uppfylls för innehåll och genomförande.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet ger en bild av hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs på olika nivåer och möjliggör kvalitetsutveckling samt den återkoppling som sker. För det övergripande kvalitetsarbetet finns programråd som träffas kontinuerligt och diskuterar kvalitets- och utvecklingsbehov i utbildningen. I programrådet finns olika företrädare som analyserar till exempel genomströmningen genom kursrapporterna. Programrådets arbete redovisas till respektive områdesnämnd i form av en kvalitetsrapport som är underlag för utvecklingen av utbildningens kvalitet. Lärosätet ger exempel på hur programråden har arbetat med den röda tråden i vissa kurser utifrån identifierade behov.

Organisationen identifierar två utvecklingsområden: bättre professionsanknytning i ämneskurser samt en tydligare progression och samhörighet mellan kurser. Utvecklingsarbetet omsätts via medel från central nivå och omfattade kursansvariga och deltagande lärare. Kursvärderingar sker i avslutning till kurserna och programvärderingar genomförs återkommande för sistaårsstudenterna vid genomförd utbildning. Då får studenterna möjlighet att bedöma hur väl utbildningen förberett dem för arbetet som ämneslärare.

Kursvärderingar ger kursrapporter som diskuteras på programråd. Lärosätet har en god behandling av kursvärderingar som följs upp med kursrapporter som behandlas i programråden, vilket möjliggör övergripande prioriteringar och samordnade åtgärder. Inför nya kurser och delkurser informeras studenterna om resultat av utvärderingarna och vilka förändringar som gjorts. Det pågår också ett försöksarbete med en stödjande struktur inför examinationer för att tangera genomströmningen, vilket visar att lärosätet är medvetet om problemen och vidtar åtgärder.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Avhopp och genomströmning analyseras på olika nivåer i organisationen och följs upp på både kurs- och programnivå. Lärosätet identifierar kritiska punkter i utbildningen där avhopp sker och genomför åtgärder för att öka genomströmningen via studiestöd och administrativa stödfunktioner, som studievägledare. Lärosätet redovisar till exempel löpande examinationer och olika seminarieformer för att stödja studenterna inför examinationen för att öka genomströmningen. Det finns ett utvecklat system för att analysera genomströmningen inom lärarutbildningen från kurs till programnivå.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet har beslutade riktlinjer för studentinflytande och studeranderepresentanter bereds plats i olika organ. Bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet arvoderar studentrepresentanterna i programråden och redan i början av utbildningen försöker skapa en god kontakt med studentgruppen. Ett annat gott exempel är att varje institution har fastlagda rutiner för hantering av olika typer av studentärenden. Det finns både formella och informella möjligheter för studenter att lämna synpunkter och delta i aktivt för att utveckla utbildningen. Kursvärderingar sker digitalt i anslutning till kurserna, och studenter kan också använda sig av informella sammanhang för att föra fram synpunkter. Under utbildningen uppmuntras den fortlöpande dialogen mellan studenterna, kurslärarna, den kursansvariga, ordföranden för programrådet och studierektorerna. Studenterna har här möjlighet att ställa individuella frågor och ha synpunkter i ett tidigt skede.

Lärosätet påpekar även att studentrepresentanter har fått granska självvärderingen avseende den utbildningsvetenskapliga kärnan och lämnat synpunkter.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet redovisar exempel på samverkan med skolhuvudmän inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), handledarutbildningen och i form av flera utvecklingsprojekt på vetenskaplig grund. Dessa projekt är mer eller mindre didaktiskt inriktade. Dessutom har lärosätet löpande kontakt med Utbildningsdepartementet och andra organ på nationell nivå av relevans för utbildningen. Exempel på relevant samverkan i detta avseende är Specialpedagogiska skolmyndigheten och Statens medieråd. Lärosätet har också ett alumnätverk för ämneslärarstudenter.

Ett utvecklingsområde som lärosätet har identifierat är placeringen av studenter på VFU. För att studenterna ska vara på fler än en skola och därmed möta en större mångfald av klassrumsmiljöer och skolor i olika socio-ekonomiska områden inrättas "VFU-kluster", där studenterna ska få möjlighet att göra VFU på flera skolor för vidgade perspektiv på olikheter mellan skolor. I intervjun redogjorde lärosätet för att de använder en VFU-portfölj där kursledarna följer upp studenternas resonemang och där de ska arbeta med vetenskaplig metod för att pröva begrepp och modeller. I intervjun vidareutvecklade lärosätet också den betydelse som UVK har för att kunna ge ett metaperspektiv i ett samhälleligt sammanhang, och att via både historiska och internationella perspektiv tolka och förstå samtiden som ett sätt att vara förberedd för ett föränderligt yrkesliv.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Personalen är huvudsakligen tillsvidareanställd och en majoritet har lärarutbildning, varav en hög andel med ämneslärarexamen och högskolepedagogisk utbildning. Andelen disputerade är tillfredsställande. För professionsrelevant kompetens svarar adjungerade adjunkter.

Lärosätet säkerställer att utbildningsmiljön bottnar i både professionskunnande och forskning med innehållslig bredd, i form av flera utbildningsvetenskapligt inriktade forskningsmiljöer fördelade på olika institutioner samt en nationell forskarskola för lärarutbildare inriktad mot flerspråkighet.

Målet gällande vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna möter kvantitativa och kvalitativa metoder för datainsamling i kurserna. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen avhandlas i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), ämnesdidaktiska kurser och i anslutning till verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls genom att studenterna till exempel tränas i att identifiera didaktiska och ämnesdidaktiska forskningsproblem och hur detta kan kopplas till konkret undervisning. I VFU-kursen ska studenterna till exempel självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämnes- och ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper. Studenterna får arbeta praktiskt med lektionsplaneringar som vilar på vetenskaplig grund vilket bedömargruppen ser som positivt.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls genom progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studenternas ämnesdidaktiska kurser. Lärosätet redovisar en variation i examinationsformer. Studenterna får arbeta med konkreta elevuppgifter till exempel att studenterna får träna på hur olika moment utförs i klassrummet samt utforma och kritiska granska lektionsupplägg och lektionsplaneringar.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls genom progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studentens ämnesdidaktiska kurser. Studenten ska också anknyta till olika professioner i skolan, i synnerhet specialpedagoger. Vidare handlar det om villkor för lärande, ledarskap i klassrummet, olika diagnoser och hur man kan förhålla sig till elevens skiftande behov och förutsättningar, mångkulturalitet, särbegåvning, flerspråkighet och gruppkonstellationsfrågor i undervisningen. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att i det fortsatta utvecklingsarbetet tydliggöra UVK som huvudområde utifrån det vidgade läraruppdraget, som omfattar exempelvis mentorskap, ledarskap och konflikthantering, och hur detta relaterar till kärnuppdraget undervisning.

Målet för bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls genom kursens genomförande och examinationer. Studenterna möter etiska aspekter genom examinerande moment i VFU:n. Bedömargruppen delar lärosätets mening att det är ett utvecklingsområde hur man arbetar med hållbar utveckling.

Lärosätet har en plan för jämställdhetsarbetet och det finns ett utpekat ansvar på olika nivåer att beakta jämställdhetsperspektivet jämte handlingsplaner och rutiner i anslutning till program- och kursplanearbete. Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i UVK-kurserna genom exempelvis historiska

perspektiv på könsskillnader samt i moment som belyser identitet och identitetsskapande, normer och värdegrund, likabehandling och diskriminering.

Det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på olika nivåer för uppföljning, åtgärder och återkoppling. Övergripande är programrådet som träffas kontinuerligt och diskuterar kvalitets- och utvecklingsbehov i utbildningen.

Lärosätet har riktlinjer för studentinflytande och studeranderepresentanter bereds plats i olika organ. Studentrepresentanterna är arvoderade. Det finns både formella och informella möjligheter för studenterna att lämna synpunkter och delta aktivt för att utveckla utbildningen.

Lärosätet redovisar exempel på samverkan med skolhuvudmän inom VFU, handledarutbildning och i form av utvecklingsprojekt på vetenskaplig grund, som förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

De cirka 40 lärarna är placerade vid Institutionen för svenska och flerspråkighet, Institutionen för kultur och estetik och den mer ämnesdidaktiskt inriktade Institutionen för språkdidaktik. Lärarnas medverkan varierar mellan 1 och 31 procent. Den vetenskapliga kompetensen är omfattande, men bedömggruppen konstaterar att den vetenskapliga kompetensen inom språkdidaktik framträder tydligare i underlagen än den vetenskapliga kompetensen inom litteraturredidaktik. Totalt tio av lärarna har ämneslärarexamen. Även två adjunkter medverkar i utbildningen för att förstärka professionsrelevansen. I självvärderingen skriver lärosätet att dessa undervisar i ämnesdidaktik, och under intervjuerna hänvisar lärosätet också till dem för mer precisa ämnesdidaktiska frågor. Bedömggruppen menar att om enbart två adjunkter skulle vara huvudsakligen ansvariga för ämnesdidaktik inom svensklärarytbildningen vore det ett sårbarhets- och kvalitetsproblem. Bedömggruppen anser att den vetenskapliga och professionsrelaterade kompetensen är adekvat på kort sikt, men att det finns svagheter i omfattningen av den ämnesdidaktiska kompetens som nyttjas i utbildningen. Särskilt den vetenskapliga kompetensen i litteraturredidaktik behöver stärkas.

I självvärderingen och intervjuerna framgår att arbetsdelningen mellan lärarna i utbildningen tyder på att vetenskaplig kompetens inom språkvetenskap och litteraturvetenskap skiljs från yrkesrelevans som är kopplad till språkdidaktik och litteraturredidaktik, där man inte betonar betydelsen av vetenskaplig kompetens i lika hög grad. Bedömggruppen ser därför en risk för att utbildningen blir vetenskapligt och professionsinriktat tudelad, sett till både ämnet och ämnesdidaktiken.

Det finns strategiska kompetensförsörjningsplaner på institutionerna där svensklärarytbildningens behov ingår. Flera rekryteringar har under senare tid varit direkt inriktade att undervisa i

svenskläroinbildningen och forska inom ämnen som är relevanta för skolämnet svenska. Dock framgår inte i vilken mån planerade rekryteringar inriktats mot att förstärka den vetenskapliga kompetensen inom litteraturdidaktik. Lärarnas kompetensutveckling omfattar exempelvis utveckling av studenternas skriftspråkliga litteracitet och mer allmändidaktiska frågor såsom rättssäker examination, metoder som till exempel "flipped classroom" och betygskriterier samt likabehandling i samband med handledning. Lärarna deltar också i högskolepedagogiska kurser, seminarier och workshoppar för att stärka den pedagogiska kompetensen. Lärosätet redovisar därmed flera strategiska satsningar på kompetensutveckling, allmändidaktiska utvecklingsprojekt och åtgärder för fortsatt vetenskaplig och professionsrelaterad kompetensförsörjning.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Vid Institutionen för språkdidaktik och Institutionen för svenska och flerspråkighet finns omfattande forskning och avhandlingsprojekt som är relevanta för utbildningen, och då särskilt inom språkvetenskap och -didaktik, till exempel text- och samtalsforskning och språkutveckling i svenska inom olika ämnen i flerspråkiga miljöer. Institutionerna har även ansvaret för en nationell forskarskola för adjunkter inom lärarutbildning. Bedömggruppen menar dock att forskarskolan inte är inriktad särskilt mot frågor som rör undervisning i svenska i gymnasieskolan, men den kan ändå bidra till sambandet mellan forskning och utbildning. Lärare vid institutionerna är också verksamma inom forskningsområdet svenska med didaktisk inriktning och arrangerar löpande nationella och internationella konferenser som har betydelse för utbildningen och den samlade miljön. Konferenserna ordnas ibland i samarbete med andra lärosäten. Man redovisar forskningsresultat i olika slags publikationer som används i utbildningen, vilket bedömggruppen anser förstärker sambanden mellan forskning och utbildning.

Det finns exempel på att studenterna möter litteraturdidaktisk forskning inom intermedialitet, barn- och ungdomslitteratur och verksamhet inom Litteraturbanken, vilket bedömggruppen anser är direkt relevant för yrkesutövningen. Däremot framgår det inte lika tydligt hur Institutionen för kultur och estetik bidrar med litteraturdidaktisk forskning som är relevant för utbildningen. Detta är en svaghet enligt bedömggruppen, som menar att det finns skillnader i forskningen mellan institutionerna när det gäller hur relevant den är för svenskläroinbildningen. Det finns en vetenskaplig miljö för utbildningen, men bedömggruppen rekommenderar att man i det fortsatta utvecklingsarbetet tydligare förankrar forskningen inom och sambanden mellan språkvetenskap och -didaktik och litteraturvetenskap och -didaktik inom de tre institutionerna i utbildningen som helhet. Av underlagen framgår också att studenterna rör sig mellan institutionerna, vilka var och en för sig ansvarar för sina delar av utbildningen. För studenter med svenska som andra ämne ligger ansvaret på en fjärde institution. Även om institutionerna har fullvärdig kompetens att genomföra utbildningen menar bedömggruppen att den organisatoriska splittringen innebär en risk för att ämneslärarutbildningen också blir ämnesmässigt splittrad.

Den professionsinriktade miljön stärks av att lärosätet medverkar i flera projekt om lärares kompetensutveckling i samverkan med skolhuvudmän. Lärare inom utbildningen medverkar som experter i olika uppdrag för myndigheter såsom Skolverket. Däremot kan den professionsinriktade miljön påverkas negativt av att vetenskaplig kompetens inom språkvetenskap och litteraturvetenskap skiljs från yrkesrelevans som rör språkdidaktik och litteraturdidaktik, där den vetenskapliga

kompetensen inte betonas lika starkt. Utbildningsmiljön framstår på så sätt som disciplinärt och ämnesdidaktiskt splittrad, och det finns en risk för att studenterna också kommer att undervisa gymnasieskolans svenskämne som tudelat. I det fortlöpande kvalitetsarbetet har lärosätet kommit längre med att förena språkvetenskapligt relevant kunskap med språkdidaktik, jämfört med litteraturvetenskapligt relevant kunskap och litteraturdidaktik. Men tanke på bredden och djupet i den samlade miljön finns dock alla möjligheter att stärka banden mellan forskning och utbildning som är relevant för yrkesutövningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Enligt självvärderingen arbetar lärosätet efter principen att gedigna ämneskunskaper och pedagogisk skicklighet är nödvändigt för yrkesutövningen. Under utbildningens två första terminer varvar man språkvetenskapligt och -didaktiskt och litteraturvetenskapligt och -didaktiskt inriktade kurser. Studenterna möter en bas av språk- och litteraturvetenskapliga begrepp samt innehåll och lärandeaktiviteter som är inriktade mot att utveckla akademiskt skrivande i relation till ämnesinnehållet. Utgångspunkten är ett sociokulturellt perspektiv som också genomsyrar hela utbildningen. Studenterna möter också kurser som är inriktade mot dels språkvetenskapliga ämnesområden med tillhörande didaktiska moment med särskilda provkoder, dels litteraturvetenskapliga ämnesområden som inte innehåller några särskilda poängsatta didaktiska moment. Bedömargruppen ser därmed att studenterna kan få breda ämneskunskaper som är relevanta för yrkesutövningen.

Under senare terminer återkommer ämnesinriktade kurser där studenter med svenska som förstaämne skriver ett självständigt arbete på avancerad nivå med antingen språkvetenskaplig eller litteraturvetenskaplig fördjupning. Studenterna förbereds för detta bland annat genom kursen *Akademiskt skrivande och handledning av gymnasiearbetet*. Genom att studenterna väljer litteraturvetenskaplig eller språkvetenskaplig fördjupning finns förutsättningar för att de skaffar fördjupade kunskaper inom ett av ämnesområdena. Bedömargruppen ser särskilt positivt på att studenterna ska utveckla sin akademiska litteracitet i förhållande till de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Progressionen i utbildningen baseras på principen att de först får grundläggande kunskaper som fungerar som förutsättningar för mer utvecklade förmågor. Studenterna ska under utbildningens gång först kunna "redogöra för" och "definiera", för att alltmer kunna "analysera", "reflektera" och "problematisera". Bedömargruppen menar att utbildningen, från start och i progression, möjliggör för studenterna att utveckla ett brett och fördjupat kunnande i de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Samtidigt menar bedömargruppen att de kurser som Institutionen för svenska och flerspråkighet ansvarar för framstår som mest genomarbetade i yrkesutövningsperspektivet.

I självvärderingen och under intervjuerna visar lärosätet hur man säkerställer måluppfyllelse genom att lärandeaktiviteter följs upp med examinationsformer såsom muntliga tentamina, skriftliga

salstentamina och skriftliga så kallade individuella hemtentamina, vilka särskilt förekommer inom litteraturvetenskap. Bedömaregruppen är tveksam till om denna examinationsform säkerställer att studenten självständigt uppnår de aktuella lärandemålen, och gruppen är därmed positiv till att lärosätet har ett utvecklingsarbete, Kvalitativ undervisning i litteraturvetenskap, för att vidareutveckla varierande examinationsformer. Det finns även exempel på tydliga betygskriterier. Knappt hälften av de självständiga arbetena visar dock inte de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Gruppen anser att lärosätet säkerställer måluppfyllelsen via lärandeaktiviteter och examinationer, men att det finns vissa svagheter i de självständiga arbetena. Det bekräftar också intervjuerna eftersom det framgår att de disciplinärt specifika traditionerna och inriktningarna inom språkvetenskap och litteraturvetenskap kan leda till att studenterna uppfattar skolämnet svenska som tudelat. Bedömaregruppen rekommenderar lärosätet att stärka måluppfyllelsen i de självständiga arbetena.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Vetenskaplig teori och metod behandlas mer generellt vetenskapligt i kurserna inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK). Redan tidigt i utbildningen diskuterar och prövar studenterna även ämnesspecifika frågeställningar och teorier i relation till kvantitativa och kvalitativa metoder. Lärosätet behandlar kvantitativa metoder i olika lärandeaktiviteter, till exempel miniforskningsstudier i språkvetenskapligt inriktade kurser med sociolingvistik och textanalys. Ett annat exempel är litteratursociologiska metoder när det gäller litterära systemet och läsvanor. I självvärderingen och under intervjuerna påtalade lärosätet att det numera är kvalitativa metoder som dominerar i språkvetenskaplig och litteraturvetenskaplig forskning. Lärosätet menar därför att kvantitativa metoder måste uppmärksammas inom språkvetenskap, litteraturvetenskap och digitala humaniora. Bedömaregruppen konstaterar att man därmed är medvetna om att utbildningen ska kännetecknas av metodologisk pluralism.

Lärosätet tar tidigt upp innebörden av vetenskaplig grund i förhållande till beprövad erfarenhet i yrkesutövningen. Det sker i kursen *Svenskämnets didaktik*, under termin 2, och adjunkten har enligt intervjun huvudansvaret för undervisningen. Det blir också tydligt för bedömaregruppen att man återkommande i ämneskurser och under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) aktualiserar frågor om undervisning som bygger på beprövad erfarenhet i relation till vetenskaplig grund.

Under utbildningens gång får studenterna tillfälle utveckla sin skriftspråkliga akademiska litteracitet, särskilt i den skrivdidaktiskt inriktade kursen *Akademiskt skrivande och handledning av gymnasiearbetet*. Enligt självvärderingen skriver studenterna ett självständigt arbete på grundnivå med en annan ämnes- och ämnesdidaktisk inriktning än svenska, medan arbetet på avancerad nivå är antingen språkvetenskapligt eller litteraturvetenskapligt. Lärosätet redovisar betygskriterier för godkänt arbete och betonar i självvärderingen det självständiga arbetets betydelse för måluppfyllelsen. Bedömaregruppen menar att betygskriterierna i sig visar att man säkerställer måluppfyllelse, men att kriteriernas ordning inte stödjer progression från grundnivå till avancerad nivå när det gäller ämneskunskaper i relationen till relevant ämnesdidaktik för svensk lärutbildningen. Drygt två tredjedelar av de självständiga arbetena uppfyller målet och studenterna använder framför allt kvalitativa metoder. Även om det finns några svagare arbeten anser bedömaregruppen att

lärosätet säkerställer måluppfyllelse genom lärandeaktiviteter och examinationer i kombination med det självständiga arbetet på avancerad nivå.

En styrka i utbildningen är att frågor om kunskapsbegreppet och vetenskaplighet behandlas tidigt i utbildningen, liksom att lärosätet tydliggör ämnesspecifika teori- och metodfrågor. Bedömggruppen menar dock att det finns risk för splittring av utbildningen när lärosätet behandlar olika teorier och metoder å ena sidan i kurser inriktade mot språkvetenskap respektive litteraturvetenskap och å andra sidan mer allmänt utbildningsvetenskapliga inom UVK. Denna uppdelning kan leda till att det som definieras som vetenskaplighet och olika vetenskapliga metoder får olika innebörd beroende på kursinnehåll och ansvarig institution.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Enligt självvärderingen uppfyller lärosätet målet när det gäller ämnesdidaktik, framför allt i VFU och UVK, till exempel i kursen *Ämnesdidaktik*. Lärosätet ger även exempel utöver VFU och UVK där man enligt självvärderingen arbetar för att studenterna kontinuerligt tillvaratar relevant och aktuell litteraturvetenskaplig och språkvetenskaplig forskning. Det examineras med en skriftlig uppgift där studenterna bland annat ska göra en kritisk reflektion och en litteraturvetenskaplig analys kopplat till en lektionsplanering. Lärosätet ger också exempel på kriterier för godkänt på kursen *Litteratur och intersektionalitet*, men bedömggruppen anser att de är för allmänt hållna och inte utbildningsspecifika. Läsåret 2018/19 ersatte denna kurs tre tidigare valbara kurser, eftersom studenterna i kursvärderingar och i övrigt visat stort intresse för de frågor som kursen behandlar. Dock framkom i intervjuerna att kursen inte grundar sig på genomförd praktisknära litteraturdidaktisk forskning vid kursgivande institution och att man inte heller har eller planerar någon sådan. Sammantaget är bedömggruppen tveksam till om måluppfyllelsen säkerställs.

Av självvärderingen och intervjuerna framkommer ytterligare lärandeaktiviteter och examinationer som ska möjliggöra måluppfyllelse, till exempel hur studenterna utvecklar sin färdighet och förmåga inom akademiskt skrivande och akademisk litteracitet. Det ingår att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat. Måluppfyllelse ska också säkerställas i det självständiga arbetet på avancerad nivå, och lärosätet redovisar betygskriterier där det framgår att arbetena ska vara av "ämnesdidaktisk relevans" och därmed ha betydelse för yrkesutövningen. Samtidigt ska studenterna ta ställning till litteraturvetenskapens och språkvetenskapens betydelse för yrkesutövningen. Studenterna skriver arbetena med litteraturvetenskaplig eller språkvetenskaplig inriktning, och därmed är inriktningsspecifik ämnesdidaktik ett krav. Bedömningen av de självständiga arbeten bedömggruppen tagit del av visar att drygt två tredjedelar uppfyller målet.

Eftersom kursen *Ämnesdidaktik* ingår i UVK anser bedömggruppen att det blir otidligt hur svenskläroarbetsutbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturdidaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Ämnesdidaktik, och då i synnerhet litteraturdidaktik, framstår som ett utbildningsinnehåll och forskningsområde vid sidan om

ämnesinnehåll. Intervjuerna stärker bilden av att detta är ett problem eftersom adjunkten definierades som ämnesdidaktiker. Det finns alltså en spänning mellan mer renodlat disciplinärt innehåll, även om det är relevant för yrkesutövningen, och ämnesdidaktik som är specifik för svenskläroverutbildningen. Bedömggruppen menar att det samlade underlaget visar en utbildning där ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik framstår som innehållsligt, utbildningsstrukturellt och organisatoriskt åtskilda. Gruppen inser att detta kan förklaras organisatoriskt och med tanke på att utbildningen har så många studenter. Lärosätet rekommenderas ändå att se över på vilka grunder ämne, ämnesområde och ämnesdidaktik definieras funktionellt i förhållande till ämnesläroverutbildningen med inriktning mot gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska.

Sammantaget anser bedömggruppen att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer som möjliggör måluppfyllelse. Dock blir progressionen otydlig, och bedömggruppen ser flera svagheter i utbildningen som tillsammans tyder på att måluppfyllelsen inte säkerställs.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Vissa kurser har en explicit ämnesdidaktisk inriktning såsom *Svenskämnets didaktik* och *Ämnesdidaktik* i UVK. I kurser i svenska språket förekommer didaktiska moment, med lärandeaktiviteter som går ut på att resonera om kursens innehåll i förhållande till undervisning i skolan, med särskilda provkoder. Motsvarande ingår i litteraturvetenskapliga ämnesområden, men de innehåller inga särskilda poängsatta didaktiska moment. Under intervjun framkom att särskilda provkoder kommer att bli aktuellt också där.

Av självvärderingen och intervjuerna framgår att studenterna prövar och muntligen och skriftligen diskuterar tillämpligheten av flera olika metodmodeller. Exempel på sådana modeller är "litteratursamtal" och "tankeskrivande" som ska fungera förebildligt och transformerade för att studenterna sedan ska kunna använda dem i sin yrkesutövning. Studenterna får arbeta med sin egen skrivutveckling och med metoder för att utveckla elevers skrivutveckling, och ett exempel är att studenter utarbetar matriser för att bedöma elevers skrivutveckling när det bland annat gäller argumenterande framställning. Lärosätet arbetar fortlöpande med att systematisera språkdidaktiken, vilket intervjuerna bekräftar, eftersom studenterna i synnerhet möter språkdidaktik inklusive metodik som är relevant för den kommande yrkesutövningen. Bedömggruppen anser att lärosätet säkerställer måluppfyllelse genom att lärandeaktiviteter kopplas till examinationsuppgifter, till exempel skriftlig planering av undervisning, där studenterna ska motivera didaktiska val utifrån ämnesdidaktisk forskning, och ge muntlig respons på en annan students planering.

Bedömggruppen noterar att VFU placerats i terminer där enbart kurser i UVK ingår, och menar att ett sådant upplägg försvårar förbindelserna mellan didaktik, ämne och ämnesdidaktik inklusive metodik. Av självvärderingen framgår skälen till upplägget, och under lärarintervjun framkommer att måluppfyllelse ska säkras genom VFU och de specifikt ämnesdidaktiskt inriktade kurserna. Lärosätet uppmärksammar att lärare som främst är verksamma inom högskoleförlagd utbildning behöver veta mer om vad som inom litteraturvetenskap och -didaktik och språketenskap och -didaktik aktualiseras under VFU:n. Bedömggruppen anser att en etablerad handledarutbildning, ett nytt VFU-avtal och viss nyordning i interna ämnesmöten kan skapa förutsättningar för en närmare

förbindelse mellan lärandeaktiviteter och examinationer i den högskoleförlagda utbildningen och bedömningen av studentens prestationer inom VFU.

Sammantaget menar bedömargruppen att lärosätet kan visa på måluppfyllelse, och att vidareutveckling för att säkerställa måluppfyllelse ingår i det fortlöpande kvalitetsarbetet. Bedömargruppen menar dock att lärosätet har kommit längre med att förena språkvetenskapligt relevant kunskap med språkdidaktik, inbegripet metodik, än vad som är fallet med litteraturvetenskapligt relevant kunskap med litteraturredidaktik inbegripet metodik. Bedömargruppen ser en styrka i att det återkommande ämnesdidaktiska utbildningsinnehållet och de olika metodikinriktade aktiviteterna, i synnerhet de språkvetenskapligt och -didaktiskt inriktade kurserna, och noterar att lärosätet ser det som ett centralt utvecklingsområde att ge alla delar i utbildningen en ännu tydligare systematik med sikte på måluppfyllelse.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

I självvärderingen framgår att lärandeaktiviteter och examinationer som ska möjliggöra och säkerställa måluppfyllelse ligger i de ämnesdidaktiska delkurserna i UVK och i VFU. Lärosätet uppmärksammar dock att lärare som främst är verksamma inom högskoleförlagd utbildning behöver veta mer om vad VFU:n aktualiserar när det gäller litteraturvetenskap och -didaktik och språkvetenskap och -didaktik. Bedömargruppen noterar man har vidtagit flera åtgärder för att komma tillrätta med det. Lärosätet ger även exempel utöver VFU och UVK där studenterna har lärandeaktiviteter och examinationer som går ut på att planera och utveckla undervisningen, till exempel en skriftlig uppgift som bland annat innehåller kritisk reflektion och litteraturvetenskaplig analys kopplat till en lektionsplanering. Kriterierna för examination är dock allmänt hållna. Av intervjuerna framgår inte hur lärosätet hanterar ett specialpedagogiskt inriktat utbildningsinnehåll när det gäller olika typer av kommunikativ funktionsvariation. Om detta inte förekommer i utbildningen ser bedömargruppen det som ett utvecklingsområde.

Bedömargruppen anser att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer, framför allt i UVK och VFU, som möjliggör måluppfyllelse. Enligt självvärderingen och intervjuerna visar lärosätet dock medvetenhet på ett mer allmändidaktiskt plan om att utbildningen ska vara inriktad mot varje elevs lärande och utveckling. Eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK blir det tydligt hur svenskläroarutbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturredidaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Därmed blir progressionen otydlig, och bedömargruppen anser inte att måluppfyllelsen säkerställs. Bedömargruppen rekommenderar därmed att lärosätet förtydligar och säkerställer måluppfyllelse för svenskläroarutbildningen genom att se över lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer i tillämpliga kurser.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Under intervjuerna beskrev lärosätet översiktligt jämställdhetsarbetet på lärosätetsnivå. Det framkom också, enligt bedömargruppen, att jämställdhetsperspektivet är väl förankrat etiskt, vetenskapligt och

organisatoriskt. Lärosätet beaktar perspektivet i själva organisationen med dess olika beredande organ och beslutande organ för att planera, genomföra och utvärdera utbildningen, enligt bedömaregruppen. Man betonar också den genusvetenskapligt inriktade forskningens betydelse för all verksamhet inom lärarutbildningen, liksom att genusvetenskaplig kompetens inom språk och litteratur också har rekryterats under senare år.

Bedömaregruppen konstaterar att jämställdhetsfrågor, enligt självvärdering och intervjuer, ingår i olika kurser såsom Svenskämnets didaktik och Litteratur och intersektionalitet. Perspektivet behandlas också till exempel i samband med läsning av barn- och ungdomslitteratur och studier i sociolingvistik. Av intervjuerna framgår att sociokulturellt inriktade teorier och jämställdhetsperspektivet dominerar något. Samtidigt finns ett stort intresse för perspektivet, vilket avspeglar sig i det självständiga arbetet på avancerad nivå. Flera olika lärandeaktiviteter och examinationer tyder enligt bedömaregruppen på att studenterna förbereds på att beakta och kommunicera jämställdhetsperspektivet i den pedagogiska verksamheten.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet redovisar en tydlig och omfattande systematik för kvalitetsarbetet på flera nivåer. Kvalitetsarbetet omfattar olika beredande och beslutande organ på institutionsnivå och för samordning av utbildningen, inklusive UVK och VFU. Man baserar programrapporter i treårscykler på olika underlag, inte minst studenternas kursvärderingar. Lärosätet pekar ut flera genomförda och pågående utvecklingsprojekt, vilka ofta explicit inbegriper lärares kompetensutveckling. Sådana projekt uppmärksammar behovet av att förbättra samordningen inom och mellan institutionerna, öka professionsanknytningen och förstärka och tydliggöra progressionen i utbildningen, inte minst när det gäller studenternas akademiska litteracitet och då särskilt den skriftspråkliga förmågan. Projekten visar också behovet av att kvalitetssäkra undervisningen i syfte att tydligare förbinda litteraturvetenskap med litteraturdidaktik och språkvetenskap med språkdidaktik.

Bedömaregruppen ser systematiken och bredden i kvalitetsarbetet som en styrka hos lärosätet. Systematiken skapar förutsättningar för empiriskt grundade utvecklingsområden och åtgärder som är direkt relevanta för relationen mellan språkvetenskap och språkdidaktik respektive litteraturvetenskap och litteraturdidaktik, liksom sinsemellan dem.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet för statistik över kvarvaron inom utbildningen, och enligt självvärderingen har genomströmningen ökat något under åren. Baserat på egna kvantitativa och kvalitativa undersökningar har lärosätet vidtagit åtgärder för att stödja studenterna i att genomföra utbildningen inom planerad studietid. Man har förstärkt innehållet som rör akademiskt skrivande, som efter justeringar av kursordningen placerats tidigt i utbildningen och sedan återkommer, och kompletterat med fler examinationsformer och skapat tydliga stödstrukturer. Man har också fördelat studenterna i mindre undervisningsgrupper i synnerhet inom litteraturvetenskap och litteraturdidaktik, något som kan antas göra det lättare för studenterna att slutföra studierna. Bedömaregruppen menar att lärosätet

på dessa sätt stödjer studentens förmåga att genomföra utbildningen, och därmed skapar förutsättningar för ökad genomströmning.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Den programansvariga Institutionen för språkdidaktik (ISD) arbetar aktivt i samarbete med lärosätets studentkår för att säkra studentmedverkan i formella organ, där programrådet är en central instans. På så sätt arbetar lärosätet för att studenterna ska medverka i att utveckla utbildningen. Likaså är studenterna representerade i de tre institutionernas respektive styrelser. På Institutionen för svenska och flerspråkighet (Svefler) och Institutionen för kultur och estetik (IKE) finns studentråd, men lärarutbildningens studenter har valt att ingå i det mer utbildningsspecifika rådet på ISD.

Kursvärderingar genomförs på sedvanligt sätt. För att höja den mycket låga svarsfrekvensen i det allmänna digitala kursvärderingssystemet har IKE och ISD börjat arbeta med pappersburen kursvärdering i samband med det sista undervisningstillfället inom varje kurs, vilket resulterat i en markant högre svarsfrekvens. Under intervjuerna framkom att studenterna även kan framföra sina synpunkter mer informellt och att det enligt självvärderingen också kan ingå en "mitt i kursen-värdering", även om det varierar ifall studenterna får någon återkoppling om eventuella förändringar. Sammantaget menar bedömargruppen att lärosätet verkar för att studenten ska kunna ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet redovisar på mer övergripande lärarutbildningsnivå en väl utvecklad samverkan med skolhuvudmän. Ett nytt samverkansavtal träder i kraft 2019 och då skapas förutsättningar för bättre samverkan med skolsamhället, inte minst inom VFU. Målet är en skola som vilar på vetenskaplig grund, bland annat genom lärarstudenters fältstudier och forskning och utveckling i samverkan med yrkesverksamma lärare. Ämnesdidaktiska forskarskolan (AdFo) drivs tillsammans med skolhuvudmän i regionen. Lärosätet ger även flera exempel på uppdragsforskning och andra uppdrag, till exempel inom Läsllyftet, som Skolverket har finansierat för att utveckla yrkesverksamma svensklärares undervisning. Ett språkdidaktiskt utvecklingsprojekt syftar till att "utarbete en undervisningsmodell för intensiv språkinläring" för nyanlända elever.

I självvärderingen betonas att de generiska förmågor som studenten utvecklar under utbildningen skapar förutsättningar för medverkan i ett föränderligt arbetsliv. Lärosätet menar att utbildningen också ger möjlighet till yrkesverksamhet inom till exempel förlag och olika företag, organisationer och institutioner, främst inom annan utbildning, fritid och kultur, där språklig och kulturell kompetens har

särskild betydelse. Man ger dock inga konkreta empiriska belägg, mer än att viss alumnverksamhet i någon mån bekräftar bilden.

Bedömggruppen ser en styrka i omfattningen av den språkdidaktiskt inriktade samverkan och de uppdrag som inbegriper yrkesverksamma svensklärare. Lärosätet rekommenderas att fortsätta denna samverkan i svenskläroarutbildningen och även att initiera litteraturdidaktiskt inriktade projekt, särskilt med koppling till VFU.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Det totala antalet verksamma lärare motsvarar kravet på vetenskaplig kompetens, och adjunkter har anställts för att förstärka professionsrelevansen. Institutionerna har strategiska kompetensförsörjningsplaner som omfattar svenskläroarutbildningens behov. Flera rekryteringar har under senare tid varit direkt inriktade mot arbetsuppgifter inom undervisning i svenskläroarutbildning och forskning som är relevant för skolämnet svenska.

Utbildningen är förlagd till vetenskapligt starka institutioner med omfattande utbildningsuppdrag och forskning som är relevant för yrkesutövningen, till exempel inom forskningsområdet svenska med didaktisk inriktning. Lärosätet arrangerar nationella och internationella konferenser, och forskningsresultat redovisas i olika slags publikationer som används i utbildningen, vilket förstärker sambanden mellan forskning och utbildning. Lärosätet medverkar dessutom i flera projekt som rör kompetensutveckling av lärare, i samverkan med skolhuvudmän. Lärare inom utbildningen medverkar också som experter i olika uppdrag för myndigheter såsom Skolverket. Det finns dock en arbetsdelning, där vetenskaplig kompetens inom språkvetenskap och litteraturvetenskap framstår som åtskild från språkdidaktik och litteraturdidaktik. Utbildningsmiljön framstår på så sätt som disciplinärt och ämnesdidaktiskt splittrad, och det finns en risk för att studenterna också kommer att undervisa gymnasieskolans svenskämne som tudelat.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. I utbildningen ingår redan från start kurser som är inriktade mot dels språkvetenskapliga och dels litteraturvetenskapliga ämnesområden som är relevanta för yrkesutövningen. Genom att studenterna väljer litteraturvetenskaplig eller språkvetenskaplig fördjupning under senare delen av utbildningen kan de få fördjupade kunskaper inom ett av ämnesområdena. Lärandeaktiviteter följs upp genom varierande examinationsformer. Lärosätet arbetar också med att vidareutveckla examinationsformer.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. I utbildningen ingår kurser som är inriktade mot kravet på vetenskapligt förhållningssätt och frågan om betydelsen av beprövad erfarenhet på både allmän vetenskapsteoretisk nivå och ämnesspecifik nivå. På så sätt har studenterna möjlighet att utveckla

sin akademiska litteracitet i förhållande till yrkesutövningen. Måluppfyllelsen säkerställs genom lärandeaktiviteter och examinationer i kombination med det självständiga arbetet på avancerad nivå. Kvalitativa metoder dominerar i de självständiga arbetena, även om kvantitativa behandlas främst inom språkvetenskap. Lärosätet arbetar för att förstärka den metodologiska pluralismen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls delvis. Studenterna tillvaratar kontinuerligt relevant och aktuell litteraturvetenskaplig och språkvetenskaplig forskning som är relevant för yrkesutövningen. Men eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK anser bedömargruppen att det blir ottydligt hur svenskläraryrkesutbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturredaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Sammantaget anser bedömargruppen att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer som möjliggör måluppfyllelse. Dock blir progressionen ottydlig, och bedömargruppen ser flera svagheter i utbildningen som tillsammans tyder på att måluppfyllelsen inte säkerställs.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Utbildningen möjliggör och säkerställer att studenten prövar och diskuterar tillämpligheten av olika metodmodeller i ämnesdidaktiskt perspektiv. I utbildningen ingår lärandeaktiviteter med tillhörande examinationer i syfte att utveckla studenternas förmågor samtidigt som dessa transformerade kan användas i den egna yrkesutövningen. VFU har placerats i termer där enbart kurser i UVK ingår, men ett sådant upplägg kan hindra förbindelserna mellan didaktik och ämnesdidaktik. Etablerad handledarutbildning, ett nytt VFU-avtal och pågående utvecklingsarbete skapar dock förutsättningar för stärkta förbindelser mellan lärandeaktiviteter och examinationer i högskoleförlagd utbildning och bedömningen av studentens prestationer inom VFU.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls delvis. Bedömargruppen anser att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer som möjliggör måluppfyllelse, framför allt i UVK och VFU. Lärosätet visar medvetenhet på ett mer allmändidaktiskt plan om att utbildningen ska vara inriktad mot varje elevs lärande och utveckling. Eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK blir det ottydligt hur svenskläraryrkesutbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturredaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Progressionen blir ottydlig för bedömargruppen som rekommenderar lärosätet att se över lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer i tillämpliga kurser.

Jämställdhetsperspektivet är förankrat i själva organisationen med dess olika beredande och beslutande organ för planering, genomförande och utvärdering av utbildningen, och i utbildningen som sådan. Flera olika lärandeaktiviteter och examinationer tyder enligt bedömargruppen på att studenterna förbereds på att beakta och kommunicera jämställdhetsperspektivet i den pedagogiska verksamheten.

Bedömargruppen ser systematiken och bredden i kvalitetsarbetet som en styrka. Systematiken skapar förutsättningar för empiriskt grundade utvecklingsområden och åtgärder som är direkt relevanta för relationen mellan språkvetenskap och språkdidaktik respektive litteraturvetenskap och litteraturredaktik liksom sinsemellan dem. Lärosätet har vidtagit åtgärder för

att stödja studenterna i att genomföra utbildningen inom planerad studietid, vilket också har resulterat i ökad genomströmning.

Den programansvariga institutionen arbetar aktivt i samarbete med lärosätets studentkår för att säkra studentmedverkan i formella organ, bland annat ett programråd. Kursvärderingar genomförs på sedvanligt sätt och studenterna har också möjlighet att framföra sina synpunkter mer informellt.

Lärosätet har en god samverkan med skolhuvudmän för att genomföra och kvalitetssäkra VFU, och i form av utbildning på forskarnivå för yrkesverksamma lärare. Lärare, främst inriktade mot språkdidaktik, medverkar i uppdragsforskning och i andra uppdrag för att utveckla yrkesverksamma svensklärares undervisning. De generiska förmågor som studenterna utvecklar under utbildningen skapar förutsättningar för yrkesverksamhet inom främst annan utbildning, fritid och kultur.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stockholms universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Bilaga: Utbildningsvetenskaplig kärna

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till sebastian.steele@uka.se. Ange **411-00374-18** i ärendemeningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	1	9-10	Den professionsrelevanta kompetensen tillvaratas inte enbart av adjungerade adjunkter. Lärosätet har även fast anställda adjunkter med lärarexamen samt adjungerade lärare från skolan, som kan vara både adjunkter och lektorer.
1	1	15	Det är inte enbart lärosätet som strävar efter att handledarna har genomgått handledarutbildningen, utan detta är en samverkansfråga där det är sju lärosäten i Stockholmsområdet som i samverkan med skolhuvudmännen har ett gemensamt samverkansavtal med ett krav att handledarna ska ha genomgått handledarutbildning.

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	1	11	Den professionsinriktade miljön säkerställs inte enbart av adjungerade adjunkter. Lärosätet har även fast anställda adjunkter med lärarexamen samt adjungerade lärare från skolan, som kan vara både adjunkter och lektorer (jfr. även ovan under Personal).

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	1	1-2	Studentrepresentanter har fått granska hela del 1 av självvärderingen och lämnat synpunkter.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stockholms universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Bilaga: Ämnes- och ämnesdidaktiska studier, svenska.

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till sebastian.steele@uka.se. Ange **411-00374-18** i ärendemeningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	1	4-5	<p>”den vetenskapliga kompetensen inom språkdidaktik framträder tydligare i underlagen än den vetenskapliga kompetensen inom litteraturdidaktik”</p> <p>Kommentar: Detta är inte en helt inkorrekt bild, men skillnaderna mellan språkdidaktik och litteraturdidaktik vad gäller vetenskaplig kompetens är inte så stora som det genomgående framstår i yttrandet. Huvudområdet ”språkdidaktik” inkluderar vid Stockholms universitet både språk- och litteraturdidaktik och vid Institutionen för språkdidaktik finns disputerade lärare med båda inriktningarna inom svenskämnet. När det t.ex. i lärartabellen står ”Doktor språkdidaktik” kan det i praktiken innebära att personen forskar om språkdidaktik, litteraturdidaktik eller båda inriktningarna. Detta var ett missförstånd som uppdagades och tydligt korrigerades under intervjun, men denna information verkar i begränsad utsträckning ha fått genomslag i bedömmargruppens yttrande.</p>
1	1	6,9	<p>”adjungerade lärare”, ska ersättas med ”adjunkt”</p> <p>Kommentar: Dessa felaktiga skrivningar återkommer genom hela yttrandet. ”Adjungerad lärare” eller ”adjungerad adjunkt” är en tidsbegränsad anställning. De två lärare som avses är anställda som universitetsadjunkt resp. adjunkt, vilket innebär att de har tillsvidareanställningar. Universitetsadjunkten har en licentiatexamen i Norsiska språk inom Forskarskolan i läs- och skrivutveckling, Stockholm. Som framgår av självvärderingen, s. 2, avsnittet ”Kompetensutveckling”, har adjunkter rätt till 15 % forsknings- och utvecklingstid i tjänsten. Möjligen har hopblandningen av adjungerade lärare och adjunkt bidragit till slutsatsen att lärosätets kompetens ”är adekvat på kort sikt”, men att det i ämnesdidaktiken på längre sikt finns ett ”sårbarhetsproblem”.</p>
1	1	6	<p>”två adjungerade lärare medverkar i utbildningen för att förstärka professionsrelevansen”</p> <p>Kommentar: Här vill vi förutom att påpeka att lärarna är anställda som universitetsadjunkt resp. adjunkt även förtydliga att deras roll i utbildningen är att undervisa i svenskämnets didaktik, d.v.s. språkdidaktik och litteraturdidaktik. De två lärarna som avses ansvarar också för VFU-kurser. De medverkar alltså inte i utbildningen enbart ”för att förstärka professionsrelevansen”.</p>

1	1	8-10	<p>”Det är dock viktigt att inte enbart två adjungerade lärare ansvarar för all ämnesdidaktik inom svenskläroinbildningen”</p> <p>Kommentar: Det stämmer inte att det enbart är de två adjunkterna som är anställda vid Institutionen för språkdidaktik som ansvarar för <i>all</i> ämnesdidaktik i svenskläroinbildningen. Ämnesdidaktik ingår i de flesta av de delkurser som ges vid Institutionen för svenska och flerspråkighet samt vid Institutionen för kultur och estetik. Det är då lektorer och adjunkter i svenska språket respektive litteraturvetenskap som ansvarar för ämnesdidaktiken. Vid Svefler har dessa ämnesdidaktiska moment särskilda kurskoder.</p>
1	3	4-5	<p>”Dock framgår inte i vilken mån rekryteringen inriktats mot att förstärka den vetenskapliga kompetensen i litteraturdidaktik.”</p> <p>Kommentar: I självvärderingen, s. 3, avsnittet ”Kompetensförsörjning”, framgår att Institutionen för kultur och estetik bl.a. har anställt en lektor i litteraturvetenskap med inriktning mot läroinbildningen. Syftet var självfallet att stärka den litteraturdidaktiska kompetensen. Den formella skrivningen i utlysningen var lektor i litteraturvetenskap med ”inriktning mot läroinbildning och didaktik” och som särskilt meriterande angavs ”erfarenhet av undervisning och forskning med relevans för särskilt läroinbildningen och didaktik”.</p>

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
6	5	2	<p>”...flera olika metodikmodeller”.</p> <p>Här bör det stå ”metodmodeller” eller ”didaktiska metoder”</p>

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
5	4	10-11	<p>”Dock framkom i intervjuerna att kursen inte grundar sig på genomförd praktisk litteraturdidaktisk forskning inriktad mot gymnasieskolan, och att man inte heller har eller planerar någon sådan.”</p> <p>Kommentar: Detta överensstämmer inte med vår bild av vad som framkom i intervjuerna. Under intervjun klargjordes att delkursen ”Litteratur och intersektionalitet” (och andra delkurser i litteraturvetenskap) innehåller litteraturdidaktisk forskning av olika art, bl.a. praktiska studier vilket särskilt betonades. Detta framgår också av självvärderingen, s. 12. Vad ”genomförd” avser i citatet ovan är oklart, men om det syftar på att studenterna själva inte förväntas genomföra praktisk forskning inom delkursen är det korrekt. Det var inte möjligt inom det dåvarande VFU-avtalet. Som framgår av självvärderingen, s. 18, planerar vi att utnyttja de möjligheter som vårt nya VFU-avtal innebär för att låta studenterna ”utföra mindre uppgifter som t.ex. observationer på plats i skolorna även i anslutning till delkurserna i svenskämnet och svenskämnets didaktik”. Införandet av sådana moment i bl.a. litteraturdidaktik är alltså under planering.</p>
5f	6	3	<p>”Ämnesdidaktik, och då i synnerhet litteraturdidaktik, blir något som ligger vid sidan om ämneskunskaperna och som inte skulle kräva vetenskaplig grund i forskning.”</p> <p>Kommentar: Av självvärderingen framgår att många av de mer renodlade ämneskurserna också innehåller litteraturdidaktisk respektive språkdidaktisk forskning. Se t.ex.:</p> <p>s. 11: På delkursen läser och refererar studenterna språkvetenskapliga, litteraturvetenskapliga och <i>ämnesdidaktiska avhandlingar och forskningsartiklar</i> samt tar del av föreläsningar där verksamma forskare presenterar egen forskning.</p> <p>s. 12: På den sista terminens kurs i ämnet svenska kombineras teori, specialiserade ämneskunskaper och <i>ämnesdidaktiska praktiska undersökningar</i> i delkursen ”Litteratur och intersektionalitet” [...].</p> <p>s. 14: ”Svenska IV” med litteraturvetenskaplig inriktning inleds med delkursen ”Litteraturvetenskaplig teori i praktiken”. Delkursen breddar och fördjupar kunskapen om centrala teoribildningar, begrepp och metoder. Även <i>litteraturdidaktiska studier</i> tas upp under denna och följande delkurs, ”Litteratur och intersektionalitet”.</p> <p>s. 16: Examinationen sker bl.a. genom en skriftlig uppgift där studenterna visar att de kan definiera och kritiskt diskutera ett centralt teoretiskt begrepp, använda det i litteraturvetenskaplig analys, samt reflektera över hur dessa kunskaper och</p>

			färdigheter kan utnyttjas i en egen lektionsplanering <i>med stöd av didaktisk forskning</i> .
6	6	1-3	<p>”Bedömargruppen noterar att VFU placerats i terminer där enbart kurser i UVK ingår, och menar att ett sådant upplägg försvårar förbindelserna mellan didaktik, ämne och ämnesdidaktik inklusive metodik”.</p> <p>Kommentar: Det stämmer att VFU ligger på UVK-terminer, men upplägget medför inte att förbindelserna mellan didaktik, ämne och ämnesdidaktik försvåras. VFU I ligger på termin 3 och omsluts av en delkurs i svenskämnesdidaktik (ämnesdidaktik ges före och efter VFU) inom kursen Skolan i samhället. Ämnesdidaktiken på termin 3 är en direkt fortsättning på ämnesdidaktiken i delkursen Svenskämnets didaktik som ges under termin 2. Även VFU III ligger i anslutning till en delkurs i svenskämnesdidaktik.</p>
7	5	4-6	<p>”Eftersom ämnesdidaktiken ingår i UVK blir det otydligt hur svenskläroinbildningens olika delar kopplas samman”</p> <p>Kommentar: (samma kommentar som ovan) Det stämmer att VFU ligger på UVK-terminer, men upplägget medför inte att förbindelserna mellan didaktik, ämne och ämnesdidaktik försvåras. VFU I ligger på termin 3 och omsluts av en delkurs i svenskämnesdidaktik (ämnesdidaktik ges före och efter VFU) inom kursen Skolan i samhället. Ämnesdidaktiken på termin 3 är en direkt fortsättning på ämnesdidaktiken i delkursen Svenskämnets didaktik som ges under termin 2. Även VFU III ligger i anslutning till en delkurs i svenskämnesdidaktik.</p>

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
9	2	1-3	<p>”För att höja den mycket låga svarsfrekvensen i det allmänna digitala kursvärderingssystemet har IKE börjat arbeta med pappersburen kursvärdering i samband med det sista undervisningstillfället inom varje kurs, vilket har resulterat i en markant högre svarsfrekvens”.</p> <p>Kommentar: Här vill vi förtydliga att kursvärderingar på papper även genomförs vid ISD.</p>